

आकाशगंगा अन् मंगळ मोहिमेचे कुतूहल

पुणे, ता. १ : आयुकातील न्यूनचे सफरचंदाचे झाड, फोर्कॉल्टचा लंबकाचा नियम, ग्रह-ताऱ्यांबद्दलचे तर्कवितर्क, सिडॅकमधील तंत्रज्ञान, परम युवा महासंगणक, आयएमडी आणि आयआयटीएममधील हवामानाची, मॉन्सूनची प्रमाणके आणि प्रतिकृती, खोडदमधील महादुर्बीण, आकाशदर्शन अन् अवकाशाबद्दल जाणून घेण्यासाठी विज्ञानप्रेमी, खगोलप्रेमींनी शुक्रवारी मोठी गर्दी केली. प्रत्येकातील उत्सुकता, कुतूहल शिगेला पोचल्याचे दिसत होते.

राष्ट्रीय विज्ञान दिनाचे औचित्य साधून पुण्यातील संशोधन संस्था, पुणे विद्यापीठातील रसायनशास्त्र, सूक्ष्मजीवशास्त्र, भौतिकशास्त्र विभाग, महाविद्यालये आणि विज्ञानप्रेमी संस्थांमध्ये सर्वांना प्रवेश खुला होता. संस्थांमधील संशोधने, विज्ञानातील संकल्पना समजावण्यासाठी विज्ञान प्रदर्शन, व्याख्याने आणि शास्त्रज्ञांशी संवादाचे आयोजन केले होते.

ग्रह-तारे, आकाशगंगा, धूमकेतू, मंगळ मोहिम, त्याची व्याप्ती याबद्दलचे सामान्यांचे कुतूहल शमविण्यासाठी आंतरविद्यापीठीय खगोलशास्त्र आणि खगोलभौतिकी केंद्रातर्फे (आयुका) विज्ञान प्रदर्शन भरविले होते. विज्ञान उद्यान, इंडियन अँस्ट्रोसॅट पाहण्यासाठी मित्र-मैत्रीणांचे ग्रुप, शाळा- महाविद्यालयांतील ग्रुप आणि पाल्यांसहित आलेल्या पालकांनी शुक्रवारी सकाळी ९ वाजल्यापासूनच मोठी गर्दी केली.

दहा हजारांहून अधिक विद्यार्थी-नागरिकांनी भेट दिली.

मांजरीतील पूना डिस्ट्रिक्ट एज्युकेशन असोसिएशनच्या अभियांत्रिकी महाविद्यालयातील ग्रुप 'आयुका'त आला होता. त्यातील प्रज्ञा काकडे म्हणाली, "प्रदर्शनातून खूप शिकायला मिळाले. उपग्रह म्हणजे काय, दुर्बिणीतून आकाशाची पाहणी केली. पुस्तकातील संकल्पना पाहायला मिळाल्या." सोमवार पेठेतील एस. व्ही. युनियन स्कूलमधील आठवी-नववीतील विद्यार्थ्यांच्या गटातील प्रज्ञा चाटेला म्हणाली, "कॉस्मॉलॉजी, रेडिओ लहरी, अँस्ट्रोसॅटची प्रतिकृती, त्याची उभारणी, ट्रान्समीटर, मंगळमोहिमेबद्दल जाणून घेतले. प्रदर्शन पाहून खूप छान वाटले. प्रदर्शन पाहिल्यानंतर आपणही यामध्ये करिअर करावे, अशी भावना झाली आहे."

प्रगत संगणन विकास केंद्राच्या (सी-डॅक) तंत्रज्ञानाच्या प्रतिकृती ठेवल्या होत्या. पोस्टर प्रेझेंटेशन आणि माहिती फलक लावले होते. परम युवा महासंगणक पाहण्यात नागरिकांना अधिक कुतूहल होते. ऑप्टिकेशन, भाषा प्रणालींचीही त्यांनी माहिती घेतली.

इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ ट्राॅपिकल मॅनेजमेंट (आयआयटीएम) आणि भारतीय हवामान विभागानेही (आयएमडी) 'ओपन डे' आयोजित करत हवामानविषयक संशोधने पाहण्याची संधी उपलब्ध केली होती. मॉन्सूनची संकल्पना, पावसाचे प्रमाण, ढगांची स्थिती, वाऱ्याचे प्रकार, हवामानाचे अंदाज कसे वर्तविले जातात, याबद्दल प्रात्यक्षिक आणि प्रतिकृतींच्या साहाय्याने माहिती दिली.

खोडव (ता. जुन्नर) : महाकाय दुर्बीण प्रकल्पातर्फे (जीएमआरटी) शुक्रवारी विज्ञान दिनानिमित्त प्रदर्शन आयोजित केले होते. त्यात नारायणगाव येथील सबनीस विद्यालयातील संहिता आरोटे हिने केलेल्या जलसंकट व व्यवस्थापन या प्रकल्पाची माहिती घेताना विद्यार्थी.

खोडदमध्ये विद्यार्थ्यांची गर्दी

नारायणगाव : खोडदमधील (ता. जुन्नर) महादुर्बीण प्रकल्पात (जीएमआरटी) आयोजित विज्ञान प्रदर्शन स्पर्धेत पुणे, मुंबई, नाशिक, सोलापूर, जालना भागांतील विज्ञान संस्था व माध्यमिक शाळा, विज्ञान महाविद्यालये, अभियांत्रिकी महाविद्यालयांतील विद्यार्थ्यांनी तीनशे प्रकल्प सादर केले आहेत. या प्रदर्शनाला सुमारे दहा हजार विद्यार्थ्यांनी भेट दिली. स्वप्न का पडतात, ज्योत वरच्या दिशेनेच तेवत का राहते, पाण्यात ठेवलेली

काठी वाकडी का दिसते, गुरुत्वाकर्षण यासंदर्भात डॉ. बाळ फोंडके यांनी शंकांनिरसन केले. ते म्हणाले, "घर एक प्रयोगशाळा आहे. भोवतालचे निरीक्षण करताना विद्यार्थ्यांनी का, कसे, काय, केव्हा आदी प्रश्नांची उकल करण्याचा ध्यास घ्यावा." वीज, ऊर्जा, पाणी, मानवी आरोग्य, प्रदूषण या विषयांवर आधारित तीनशे प्रकल्प स्पर्धेत मांडले होते. सुमारे दहा हजार विज्ञानप्रेमींनी प्रदर्शनाला भेट दिली.